

JOY HARJO

Nevezd félelemnek

Van egy perem, ahol néhányunk
árnyéka és csontjai visszafelé
mennek.
Beszélj visszafelé. Van egy perem,
nevezd a sötétségtől való félelem óceánjának.
Vagy nevezd el egy másik dalról. Szívünk
véres csillag bordáink alatt. Ragyogj,
ragyogj, és a vágatva repülő lovak
megsértik a bordák ívét.
Szívverés
és a lélegezz vissza! élesen. Lélegezz
visszafelé.
Itt van bennem ez a perem,
egyszer láttam
egy augusztusi vasárnap reggelen,
amikor a hőség még nem hagyta
el a földet. Közben Goodluck
ülve aludt mellettem a teherkocsiban.
A hajnali négy órai éneklés peremét
soha nem törtük át.
Nem akartunk mást, csak beszélgetni,
bármilyen hangot hallani,
ami életben marad velünk.
És akkor itt van ez a perem:
nem a vulkanikus talaj
homokkőszikla-csontjának zuhanása
Albuquerque-re.
Nem az,
csupán egy füzérnyi árnyló rugdos
és rángat ki a hasamból,
nem a Rio Grande vizébe, hanem abba a
zenébe, amelyiket alig hallani
vasárnapi templomi dalként
a rádióban. Lemerült az elem, de a hangok
visszafelé beszélnek.

Tűz városa

Íme egy város, amely szenvedélyből épült,
 ahol sok ház él
 anélkül, hogy sok szobában
 beesteledne.
 Ezen a bejáraton át a hideg
 nem tolvaj többé,
 ezen a helyen soha többé
 nem válik gyilkossá szíved.
 Gyere, édesem,
 sokszobás ház vagyok.
 Végtelen.
 Minden szoba a következő világra nyíló utca.
 Ahol lázító egek alatt
 más városok élnek. Tüzet raktál
 minden szobában.
 Gyere.
 Feküdj le velem a lángok elé,
 farkast álmodok és
 megszoztatom újszülöttedet.
 Sólymot álmodok neked,
 és körbepülöm a várost
 lüktető szívedben.
 Szelet álmodok neked,
 sós levegőt ízlelek ajkamon,
 amíg még nyersen szét nem szedlek.
 Gyere ide.
 Létrehozunk egy folyót,
 tűzzel
 árasztjuk el ezt a szenvedéllyel épített várost,
 forradalmi tűzzel.

Láthatatlan hal

Láthatatlan hal úszik ebben a ma homokhullámnak nevezett szellemóceánban. A hal nemsokára megtanul járni. Majd emberek lépnek a tengerpartra, és álmokat festenek a haldokló kövekre. Később, sokkal később, Chevrolet kisteherautók hagynak nyomot az óceán fenekén, az álmodók leszármazottait viszik az áruháza.

Címtelen

Vagy a holdfény
csiganyirkos hálója,
vagy valaki forró
lehelete hajnali négykor,
amikor túl hosszú volt az éjszaka,
akkor nyelt le
egészen.
Ez az életem.
Átszűrődött
testem csontjain,
átszűrődött a véren.
Ez minden,
amim van.

Szeptemberi hold

Felhívtál múlt éjjel, és beszéltél a holdról
a San Francisco-öböl felett.
Itt, Albuquerque-ben ez a hideg és sötét
Sandia¹ ege.
Itt tükröződik mindannyiunkban.
Narancs, majdnem aratásszínű
a hold. Szél és egy hidegebb hónap
hűvöse érkezik. Együtt néztük a
gyerekekkel, a vásárból jövet
átváltunk San Pedrón, a belvároson.
Hajunkat arcunkba fújta a szél.
Félelmetesnek találtam a forgalmat,
próbáltam egyenletesen lépegetni,
miközben a hold keleten,
egy hegygerincen léghajózott
füstös felhőkön és mindenféle
öt befedő bőrön túl. Csupaszon.
Milyen gyönyörű.
Nézd.
Élünk. A holdasszony minket néz.
Mi őt nézzük, méltányoljuk
egymást.

1 Hegység Új-Mexikóban

Hajnali három

az albuquerque-i reptéren
repülőt keresek
Old Oraibi, Third Mesa² felé,
egyedül csak a
TWA légitársaság check-in pultja
van nyitva,
élénk fények emelik ki New York
és Chicagó nevét,
de a jegykezelő nem tudja, hogy
a Third Mesa része a világ
közepének,
különben is, kik vagyunk mi
hajnali háromkor,
csupán két indián
keresi a visszautat,
ekkor jutott eszembe,
hogy Simon³
taxival ment Acomába
Albuquerque-ből,
húsz dollárjába került
eljutni a belvárosig, szóval
hajnali három nem is olyan késő
megtalálni a visszautat

Ma reggel az ellenségeimért imádkozom

De kit nevezek ellenségemnek?

Az ellenségnek érdemesnek kell lennie a konfrontációra.

A nap felé fordulok, és tovább megyek.

Nem feldúlt elmém, hanem a szívem teszi fel a kérdést.

A szív a nap kisebbik unokatestvére.

Mindent lát és mindent tud.

Bár hallja a csikorgást, de azért az áldást is hallja.

Az elmébe vezető ajtónak a szíven keresztül kellene nyílnia.

Az ellenség, amelyik bejut, azt kockáztatja, hogy baráttá válik.

Ne zavarod a Föld szellemasszonyát

Ne zavarod a Föld itt élő szellemasszonyát. Épp egy történeten dolgozik. Ez a Föld legrégebbi története, még törékeny és változékony. Ha meglátja, hogy nézed, meghív egy kávéra, megkínál meleg kenyérral, és akkor kénytelen leszel ott maradni és figyelni. Mert ez nem egy közönséges történet. Földrengéseket, villámlást és a szeretteid halálát kell elviselned, a legvakítóbb szépséget. Ez a történet annyira lenyűgöző, hogy talán soha többé nem akarsz elmenni; így ejt csapdába. Látod ott azt a kőujjat? Ő az egyetlen, aki valaha megszökött.

GYUKICS GÁBOR fordításai